

Asbest

Wat is asbest?

Asbest is een vezelachtig mineraal dat vanaf de tweede wereldoorlog tot in de jaren tachtig een erg populair materiaal was. Asbest was goedkoop en had bovendien uitstekende fysische en chemische eigenschappen, zoals sterk, slijtvast, hittebestendig, isolerend en bestand tegen zuren en basen. Asbest werd dan ook heel vaak toegepast in onder andere de woningbouw, zodat je het ook vandaag nog kan tegenkomen in of rond woningen. Een paar van de bekendste voorbeelden zijn asbestcement golfplaten, leien en bloembakken, asbestisolatie rond verwarmingsbuizen en afdichtkoord voor kacheldeurtjes. Intussen zijn de mogelijke gezondheidsrisico's van asbest gekend en werd het vervaardigen, het op de markt brengen en het gebruik van asbest in een hele reeks van toepassingen eind jaren negentig verboden.

Hoe word je blootgesteld aan asbest?

Omwille van bovenstaande eigenschappen werd asbest tot 1998 veel gebruikt in diverse bouwmaterialen. Vanaf 1998 is het gebruik van asbest in heel wat bouwtoepassingen verboden. Vanaf 2001 geldt dat verbod algemeen voor alle gebruik van asbest in bouwtoepassingen.

Asbest vind je terug in: golfplaten, bloembakken, asbestkoord, plaasterisolatie, imitatiemarmer, onderdakplaten, schouwpijpen, dakleien, vloertegels, afvoergoten, etc. Dit kan onder gebonden vorm (bv witte asbest in golfplaten, menuiseritplaten) of niet gebonden vorm (bv blauwe asbest in spuitlagen, witte asbest in plaasterisolatie).

Het onderscheid tussen gebonden asbest en niet gebonden asbest is belangrijk. Bij gebonden asbest, zoals asbestcementplaten, zitten de vezels vast in het materiaal. Zonder bewerking of erge slijtage van het materiaal komen die niet vrij. Bij ongebonden asbest zitten de vezels niet vast in de structuur en komen ze heel makkelijk vrij. Ongebonden asbest is altijd gevaarlijk.

Zolang asbest in gebonden toestand voorkomt en het materiaal in goede staat is, kom je niet in contact met de vezels. Als je bv. asbestcementen platen bewerkt (doorboren, zagen, slijpen etc) komen asbestvezels in de lucht en zijn ze gevaarlijk voor je gezondheid. Hou hiermee rekening bij het klussen in een woning van voor 1998. Neem steeds voldoende voorzorgen om contact met asbest te vermijden.

Hoe kan asbest je gezondheid beïnvloeden?

Asbest is schadelijk voor de gezondheid wanneer asbestvezels vrijkomen in de lucht en ingeademd kunnen worden. Asbest is enkel schadelijk bij inademing en niet bij huidcontact of bij inslikken. Deze ingeademde vrije vezeltjes zijn zo klein dat ze tot diep in de luchtwegen en de longen kunnen doordringen. Daar kunnen ze ontstekingen veroorzaken en (op termijn) ook kanker. Een deel van de ingeademde vezeltjes adem je ook weer terug uit.

Alle asbestsoorten in vrije vorm kunnen kanker veroorzaken, maar de kans dat dit gebeurt, is afhankelijk van de grootte van de vrije vezeltjes en dus van de soort asbest. Zo is wit asbest minder kankerverwekkend dan bruin en blauw asbest. De kans is ook afhankelijk van de hoeveelheid vezels waaraan iemand blootgesteld wordt. Hoe meer vezels en hoe langer de blootstelling, hoe groter het risico. Asbestziekten ontstaan meestal pas na een periode van 20 tot 40 jaar (en meer) na de blootstelling en zijn niet overdraagbaar van persoon op persoon.

Hoe kan je het risico op blootstelling aan asbest beperken?

Met het blote oog is asbest nooit met zekerheid te identificeren. Daarvoor zijn tests nodig van een erkend laboratorium. De gegevens van alle erkende laboratoria vind je op de [website](#) van de Federale Overheidsdienst voor Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Bij twijfel hoef je evenwel niet meteen naar een laboratorium te stappen. Allereerst kan je nagaan van wanneer de toepassing dateert. Sommige materialen zijn sinds de jaren zeventig en tachtig verboden, en daarna dus niet meer toegepast. Asbestcement is wel nog tot 1998 op de markt gebracht. Voor nieuwbouw hoef je je geen zorgen te maken: de materialen van tegenwoordig bevatten geen asbest meer. Soms kan ook de fabrikant, de verkoper of de installateur van het materiaal je vertellen of er asbest in verwerkt is. Je kan je eventueel ook baseren op de beslissingsschema's, foto's en korte beschrijvingen die je kan terugvinden in de brochure van de Vlaamse overheid '[Asbest in en om het huis. Veilig omgaan met asbesthoudend materiaal.](#)'

Los asbest

De asbestvezels komen makkelijk vrij uit deze materialen. Ze zien er meestal wollig of vezelig uit en hebben vaak een witte of grijze kleur. Los asbest komt vaak voor als touwvormig materiaal (bijvoorbeeld afdichtingskoord van kacheldeurtjes), als gipshoudende isolatie rond buizen en als spuitasbest rond stalen constructie-elementen. Wanneer de kans op blootstelling aan vrije asbestvezels reëel is (de asbest is niet afgeschermd en er komen regelmatig mensen in de ruimte waar de asbest aanwezig is), laat je de asbest bij voorkeur verwijderen. Je contacteert hiervoor best een professioneel [asbestverwijderaar](#). Op die manier stel je jezelf niet bloot aan onnodige risico's. Bovendien mag je los asbest niet naar het containerpark brengen.

Vast asbest

De asbestvezels zitten stevig vast in het bindmateriaal. Wat de mogelijke gezondheidsrisico's van vast asbest betreft, geldt de algemene regel dat asbesthoudend materiaal in goede staat mag blijven zitten waar het zit. Er komen immers geen vezels vrij en je kan ze dus ook niet inademen. Het is uiteraard wél raadzaam om steeds waakzaam te blijven. Vast asbesthoudend materiaal dat zich nu in goede staat bevindt, kan op termijn een gevaar opleveren omdat het beschadigd raakt of verweert. Het is niet toegelaten om asbestcementleien te reinigen of te ontmossen met een hogedrukreiniger, net zoals het schuren, slijpen, boren, bewust breken of andere agressieve bewerkingen. Beschadigd of verweerd asbesthoudend materiaal kan beter verwijderd worden als het niet afgeschermd is. In sommige gevallen kan je zelf het nodige doen, maar doorgaans wordt aangeraden beroep te doen op de gespecialiseerde kennis en uitrusting van een professioneel [asbestverwijderaar](#). Op die manier stel je jezelf niet bloot aan onnodige risico's.

Zijn er normen om je gezondheid te beschermen?

Volgens het Vlaams Binnenmilieubesluit wordt de interventiewaarde asbest overschreden als er meer dan 0,1 vezel/cm³ gemeten wordt.

Referenties

- Asbest in en om het huis; LNE (2009)
- Binnenmilieubesluit, Belgisch staatsblad 19/10/2004
- Wonen en gezondheid, De Schrijver K., Tilborghs G. en Wildemeersch D.; Vlaamse Gezondheidsinspectie, 3de editie 2006
- Handboek Binnenmilieu, GGD 2007